

Політична система України. Виборчий процес

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Адміністративний менеджмент
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	3 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити / 120 годин: лекції 18 год., практичні заняття 36 год., самостійна робота 66 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	https://schedule.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: професор кафедри теорії та практики управління, доктор наук з державного управління, професор Ткачова Наталія Миколаївна вебсторінка викладача: https://ktpu.kpi.ua/faculty/tkachova/ e-mail: tkachovastar@gmail.com Практичні / Семінарські: доктор наук з державного управління, професор Ткачова Наталія Миколаївна , tkachovastar@gmail.com
Розміщення курсу	Посилання на дистанційний ресурс Google classroom надається на першому занятті. Join Zoom Meeting: https://us04web.zoom.us/j/3488458486?pwd=OGFMUXQveUU5UFBtNjYyaIV0eVJTQT09 Meeting ID: 348 845 8486 Passcode: 1LJwvM

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

В межах цієї дисципліни будуть вивчатися ключові поняття, структура та функції політичної системи, різновиди політичних систем, що існують у сучасному світі.

Ми визначимо фактори, які мають вплив на формування і функціонування конкретних політичних систем, такі, як історичні традиції, культурні особливості, економічний розвиток, політична культура, зрілість громадянського суспільства, геополітичні умови, тощо.

Ретельно буде досліджено політичну систему України, поняття, роль, основні функції, типологію політичних партій та партійних систем. Етапи розвитку партійної системи України.

В умовах сучасних суспільних перетворень та трансформацій студенту цікаво буде дізнатися основні питання щодо принципів створення, функціонування і розвитку політичних партій, особливості партійної системи України, визначити роль політичних партій як суб'єкт виборчого процесу, визначити вплив партійних організацій на владу: правові основи та практики діяльності. Сформувати у здобувачів вищої освіти високого рівня предметні компетентності у сфері виборчого права та виборчого процесу, правового регулювання виборчих процедур і характеристик виборчих систем.

Мета навчальної дисципліни: є формування у здобувачів об'єктивного уявлення про характерні риси і специфічні особливості виборів як інституту політичної системи, типів виборчих

систем, дослідження світового досвіду формування політичних систем на прикладі різних країн світу; розгляд основних напрямів і тенденцій розвитку різних типів виборчих систем; розкриття особливостей переходу від одного типу виборчої системи до іншого; дослідження інституту виборів за умови різних політичних режимів (демократії, авторитаризму, тоталітаризму тощо).

Предмет навчальної дисципліни: процеси та функції політичної системи, різновиди політичних систем, дослідження інституту виборів.

Програмні результати навчання, які здобувачі вищої освіти можуть посилити:

- ✓ Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.
- ✓ Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.
- ✓ Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.
- ✓ Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.
- ✓ Знати принципи та інструменти реалізації соціальної політики у контексті забезпечення сталого розвитку суспільства.

Загальні компетентності, які здобувачі вищої освіти можуть розвинути:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності (ФК), які здобувачі вищої освіти можуть поглибити:

- Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
- Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально - етичних норм поведінки.
- Здатність до ідентифікації, оцінювання та управління реальними та потенційними ризиками та загрозами безпеки життєдіяльності людини, держави і суспільства
- Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.
- Здатність до порівняння та оцінювання вітчизняних та зарубіжних практик діяльності органів публічної влади
- Здатність розробляти механізми протистояння соціальним ризикам та балансувати інтереси різних соціальних груп.
- Здатність розробляти соціальні проекти та плани розвитку адміністративних структур відповідно до міжнародних стандартів

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей: публічного управління та адміністрування, менеджменту, юридичних, тощо. За структурно-логічною схемою програми підготовки бакалавра дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами: «Основи публічного управління та адміністративної діяльності», «Публічна служба», «Організація та управління діяльністю адміністративних органів», «Державний маркетинг», «Соціальна політика та сталий розвиток».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Політична система: структура, функції та типи політичної системи

Поняття політичної системи. Структура політичної системи. Функції та типи політичних систем. Політичні зміни.

Тема 2. Політичний процес

Сутність і зміст політичного процесу. Форми і стадії політичного процесу. Технологія прийняття політичних рішень. Держава як основний інститут політичної системи.

Тема 3. Політична система України

Політична система України. Політичні зміни. Верховна Рада України. Поняття, функції та місце парламенту в системі органів державної влади. Президент України. Кабінет Міністрів України. Органи місцевого самоврядування та децентралізація влади. Система правосуддя.

Тема 4. Політичні партії та партійні системи

Поняття, роль та основні функції політичних партій. Типологія політичних партій та основні типи сучасних виборчих систем. Політичні партії в Україні. Розвиток партійної системи України.

Тема 5. Народне волевиявлення

Державотворчий процес в Україні як передумова реалізації механізмів безпосередньої (прямої) демократії. Проголошення і правове закріплення державного суверенітету України. Поняття, види виборів та їх соціальна функція. Виборче право: поняття та види. Конституційні принципи виборчого права в Україні. Виборчий кодекс (https://arm.naiu.kiev.ua/books/konst_pu/rozdil/rozdil6.html)

Тема 6. Виборчий процес

Виборча система, особливості виборчої системи України. Виборчий процес в Україні. Поняття, принципи і стадії, суб'єкти виборчого процесу. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян

Тема 7. Референдум як форма безпосередньої демократії

Поняття, ознаки і предмет референдуму. Соціальна функція та види референдумів. Відповідальність за порушення законодавства про референдум

Тема 8. Інформаційно-комунікативний супровід діяльності органів державної влади

Сприяння розвитку громадянського суспільства. Планування та проведення консультацій з громадськістю. Роз'яснювальна робота та висвітлення діяльності. Діяльність консультативно-дорадчих органів. Механізми та інструменти комунікативного забезпечення діяльності органів державної влади. Інформаційно-комунікативний супровід реформ. Побудова комунікацій під час кризових ситуацій

Тема 9. Цифровізація виборчого процесу в Україні

Засади електронного урядування у виборчому процесі. Трансформація виборчого права в епоху цифрових технологій. Фактори формування сприятливого середовища для успішного впровадження цифрових технологій у виборчий процес.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254 к/ 96ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Виборчий кодекс України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 7, № 8, № 9, ст.48) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Кириченко, В. М. Політичні системи світу [Текст] : кредитно-модульний курс : навчальний посібник / В. М. Кириченко. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 218 с. ISBN 978-617-673-198-6
Конституційне право : підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер ; ОБСЄ. - Київ : ВАІТЕ, 2021. - 528 с.
4. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с. ISBN 978-617-511-258-8

Додаткова література:

1. Презентація концепції Зеленої книги щодо інформаційної безпеки виборчого процесу на Комітетських слуханнях «Засади електронного урядування у виборчому процесі».
URL: <https://parlament.org.ua/2017/12/15/prezentatsiya-kontseptsiyi-zelenoyi-knygy-shhodo-informatsijnoyi-bezpeky-vyborchogo-protseesu-na-komitetskyh-sluhannyah-zasady-elektronного-uryaduvannya-u-vyborchomu-protseesi/>
2. Ткачова Н. М., Балаба О. Є, Роль інформації в публічному управлінні. Економіко-культурологічне позиціонування України в світовому глобалізованому просторі : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кошице, 21-23 лютого 2017 р.). – Кошице, 2017.
3. Ткачова Н. М., Дегтярьов Д. М, Використання інформаційних технологій в публічному управлінні. Економіко-культурологічне позиціонування України в світовому глобалізованому просторі : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кошице, 21-23 лютого 2017 р.). – Кошице, 2017.
4. Ткачова Н.М., Пілюшенко А.В.. Складові механізми реалізації державної політики розвитку інформаційного суспільства Донецьк: ДонДУУ, Збірник наукових праць ДонДУУ «Соціальний менеджмент і управління інформаційними процесами»; серія “Державне управління” Т.10, вип 142. - 2009. – С.250-256.
5. Ткачова Н.М., Біленко М. Діяльність політичних партій як фактор розвитку і єдності громадянського суспільства в умовах військової агресії // Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 3. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 155 с.-С. 102-105.
6. Токар-Остапенко О.В.Електронне голосування: перспективи впровадження в Україні
URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-02/tokar-1.pdf>
7. Навчальний посібник для членів територіальних виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року.
URL: https://cvk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/Posibnyk_TVK_web-s005.pdf

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання

- словесні: лекція, пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, обговорення навчальних теоретичних і практичних питань; коментування, дискусія
- наочні: ілюстрування; демонстрування - показ слайдів, мультимедійних презентацій, навчальних фільмів, відеороликів, технологій дистанційного навчання
- робота з навчально- методичною літературою: аналітичний, порівняння, узагальнення, виокремлення основного.
- методи формування пізнавальних інтересів: моделювання ситуації навчальні дискусії;
- методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета), оперативний контроль;
- використання можливостей сервісу Google Classroom та ZOOM

Форми організації навчання :

- індивідуальна і групова робота;
- лекції (вступна, тематична, оглядова
- семінари;
- практичні заняття, самостійна робота студентів;
- проходження он-лайн курсів з дотичною до дисципліни або теми проблематику.

Необхідні знання та навички для вивчення навчальної дисципліни

- Українська мова.
- Іноземна мова
- Використання текстового редактора.
- Використання редактора для створення презентацій.

Семінарські заняття, питання до обговорення:

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Політична система: структура, функції та типи політичної системи

1. Надайте визначення і розкрийте зміст поняття, структури та функцій політичної системи.
2. Надайте класифікацію типів політичних системі визначте їх характерні риси.
3. Визначте роль впливу політичних змін на можливості адаптації політичних систем
4. Надайте основні характеристики різних типів політичних змін
5. Політичний процес. Поняття «політичного» та «управлінського рішення».
6. Процес прийняття рішення.
7. Теорії прийняття рішень Г. Саймона і Г. Лассуелла. Г. Саймон.
8. Основні концепти теорії раціонального вибору Е. Даунса
9. Основи типології проблемних явищ (Джек Уокер, Б. Пітерс і Б. Гогвуд)
10. Основні положення моделі «відкритих систем» (модель лійка), Річарда Гофферберта.
11. Механізм вироблення та ухвалення управлінського рішення.
12. Основні положення моделі «множинних потоків» (Джон Кінгдон)
13. Основні положення моделі «Конкуруючих захищаючих коаліцій» (П. Сабатьє, Х. Дженкінс-Сміт, К. Вейбл)
14. Модель «Інституціонального раціонального вибору» (Еліно́р Остро́м)
15. Роль моделювання в процесі прийняття рішення. Модель формування політико-управлінського рішення.
16. Модель «стратегічного інноваційного поширення» (Еверет Роджерс)
17. Роль криз, конфліктів і нестабільної політичної реальності в формуванні публічної політики

Тема 2. Політичний процес

1. Сутність і зміст політичного процесу
2. Форми і стадії політичного процесу.
3. Технологія прийняття політичних рішень.
4. Держава як основний інститут політичної системи.
5. Поняття, сутність та ознаки держави
6. Теорії походження держави
7. Типи і форми держави

Тема 3. Політична система України

1. Визначте роль і повноваження Верховної Ради України.
2. Визначте основні повноваження Президента України.
3. Визначте основні напрями діяльності Офісу Президента України
4. Визначте основні завдання і повноваження Кабінету Міністрів України.
5. Міністерства України як система центральних органів виконавчої влади і їх повноваження і завдання
6. Органи місцевого самоврядування та децентралізація влади.
7. Реформа місцевого самоврядування. Децентралізація
8. Система правосуддя як самостійна і незалежна гілка влади. Судова реформа

Тема 4. Політичні партії та партійні системи

1. Визначте поняття, роль та основні функції політичних партій.
2. Дослідіть типологію політичних та партійних систем.
3. Проаналізуйте існуючу нормативно-правову базу діяльності політичних партій в Україні.
4. Виборчий кодекс України як важливий крок для демократичного прогресу
5. Розвиток партійної системи України.

Тема 5. Народне волевиявлення

1. Державотворчий процес в Україні як передумова реалізації механізмів безпосередньої (прямої) демократії.
2. Проголошення і правове закріплення державного суверенітету України.
3. Поняття, види виборів та їх соціальна функція.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Виборчий процес

1. Виборча система, особливості виборчої системи України.
2. Виборчий процес в Україні.
3. Поняття, принципи і стадії, суб'єкти виборчого процесу.
4. Виборче право: поняття та види.
5. Конституційні принципи виборчого права в Україні. Виборчий кодекс
6. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян

Тема 7 Референдум як форма безпосередньої демократії

1. Історія та еволюція взаємодії держави та громадянського суспільства
2. Планування та проведення консультацій з громадськістю.
3. Визначте основні положення Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні
4. Визначте основні положення Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики.
5. Планування та проведення консультацій з громадськістю. Вивчення громадської думки
6. Роз'яснювальна робота та висвітлення діяльності. Визначте основні форми підготовки та оприлюднення інформації
7. Розгляньте основні інструменти взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю
8. Діяльність консультативно - дорадчих органів. Мета їх діяльності. Визначте основні завдання, права громадської ради.
9. Проведення громадських експертиз діяльності органу виконавчої влади. Визначте основні етапи проведення громадської експертизи. Поняття, ознаки і предмет референдуму. Соціальна функція та види референдумів. Відповідальність за порушення законодавства про референдум

Тема 8. Інформаційно-комунікативний супровід діяльності органів державної влади

1. Сприяння розвитку громадянського суспільства.
2. Планування та проведення консультацій з громадськістю.
3. Роз'яснювальна робота та висвітлення діяльності.
4. Діяльність консультативно- дорадчих органів
5. Механізми та інструменти комунікативного забезпечення діяльності органів державної влади.

6. Інформаційно-комунікативний супровід реформ.
7. Побудова комунікацій під час кризових ситуацій

Тема 9. Цифровізація виборчого процесу в Україні

1. Засади електронного урядування у виборчому процесі.
2. Трансформація виборчого права в епоху цифрових технологій.
3. Фактори формування сприятливого середовища для успішного впровадження цифрових технологій у виборчий процес.
4. Досвід ЄС. «Зелена» та «біла книга» як найбільш поширена технологія проведення консультацій з громадськістю в країнах Європейського Союзу.
5. Визначте основні напрями розвитку приватно-державного партнерство у вирішенні суспільних проблем
6. Визначте переваги Е-демократії як форми реалізації демократичних процедур.
7. Надайте визначення і розкрийте зміст принципів і понять Е-демократії
8. Розгляньте практики українського досвіду впровадження е- демократії

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача проходить у формі підготовки до аудиторних занять (занять з використанням технологій дистанційного навчання), підготовки тез доповідей та презентацій до них, підготовка і виконання модульної контрольної роботи підготовки наукової доповіді.

Доповідь має бути присвячена актуальним теоретичним, методологічним, практичним проблемам аналізу сучасного стану, проблемам державного управління в політичній сфері. Мета підготовки доповіді – виявити ступінь підготовки здобувачів до вміння використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

Оформляти доповідь необхідно відповідно до вимог, що висуваються до такого роду наукових робіт.

Титульний аркуш. Титульний аркуш повинен мати такий зміст: назва університету; назва факультету; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема; прізвище та ім'я студента, курс, номер академічної групи, науковий керівник, рік.

За титульним аркушем слідує ПЛАН (3-4 пункти, крім вступу, висновків і списку літератури).

У ВСТУПІ необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми, її теоретичну значимість, визначити мету та основні завдання, практичну значимість даної реферативної роботи.

В ОСНОВНІЙ ЧАСТИНІ розкривається зміст теми, вирішуються поставлені в доповіді завдання.

Усі поставлені у вступі завдання повинні бути проаналізовані. В кінці кожного параграфа або розділу, який розкриває зміст пункту плану, необхідно зробити короткі висновки і логічний перехід до наступного пункту. Параграф або розділ повинен бути не менше 5 сторінок

У тексті мають бути посилання на наукові роботи, наведені в списку літератури. Посилання оформляється наступним чином: в квадратних дужках вказується номер джерела в списку літератури та сторінка, звідки взята цитата, наприклад: [3; с.78]. Для електронних видань в квадратних дужках вказується тільки номер джерела в списку літератури. Якщо інформація взята з мережі інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в інтернет.

ВИСНОВКИ повинні містити відповіді на сформульовані у вступі завдання.

Список використаних джерел подається в кінці роботи після заголовка: Список використаних джерел. Список джерел оформляється відповідно до стандарту.

Обсяг доповіді – до 20 сторінок друкованого тексту.

Наукову доповідь необхідно підготувати і здати викладачу не пізніше 14 тижня.

Після підготовки доповіді здобувач має її оприлюднити і обговорити.

Теми наукової доповіді

1. Політична особистість у поглядах Е. Фромма, Д. Рісмана, Р. Мертон, Г. Лассуела.
2. Місце людини “homo ludens” і людини “homo creativity” в системі відносин «людина — влада»
3. Проблема політичної культури в історії політичної думки.
4. Політологічний аналіз концепції політичної культури Г. Алмонда.
5. Поведінкові стереотипи в політичній культурі населення України.
6. Ціннісні орієнтації як складова політичної культури.
7. Ідеологічні орієнтації українського суспільства.
8. Інститут виборчих цензів (вимог): історія розвитку та практика застосування в Україні.
9. Позиція заперечення ролі моралі в політиці (Н. Макіавеллі, Г. Моска, А. Бентлі)
10. Ідея домінування морально-етичних принципів над політичними (Платон, Арістотель, Е. Фромм, Дж. Хакслі).
11. «Діалогова етика» та культура політичної боротьби
12. Проблема політичної та правової освіти людини і громадянина та умови її ефективності.
13. Культура електоральної поведінки.
14. Основні форми та види політичної участі.. Лояльність, апатія, негативізм як форми політичної участі, їх специфіка.
15. Виборчий процес в Україні: поняття та стадії, законодавче регулювання стадій виборчого процесу.
16. Поняття передвиборної агітації як стадії виборчого процесу
17. Удосконалення виборчого процесу в Україні
18. Вибори до органів місцевого самоврядування
19. Місцеві вибори як механізм формування відносин між органами публічної влади і територіальними громадами.
20. Особливості проведення виборів до органів місцевого самоврядування в Україні
21. Проблема співвідношення професіоналізму і моральності політичних лідерів.
22. Вибори до органів місцевого самоврядування - демократичне суспільство та його цінності.
23. Ринкова та бюрократична політична культура.
24. Тип політичної культури в сучасному українському суспільстві.
25. Правові механізми забезпечення принципу загального виборчого права..
26. Особливості української ментальності, її вплив на політичну культуру нації.
27. Поняття політичного стереотипу і його вплив на політичну культуру.
28. Забезпечення рівних можливостей суб'єктів виборчого процесу у здійсненні передвиборної агітації.
29. Справедливість як суспільний ідеал і цінність політичної культури.
30. Демократія як цінність політичної культури.
31. Ідеали свободи та рівності в політичній культурі.
32. Віра як атрибут політики і політичної культури.
33. Політичні орієнтації громадян сучасної України.
34. Субкультура лідерів та еліт, її значення для суспільства.
35. Особливості політичної культури сучасної молоді.
36. Проблеми формування нового типу політичної культури українського суспільства.
37. Шляхи формування демократичної політичної культури у сучасній Україні.
38. Роль предметних політичних символів у формуванні політичної культури.
39. Ідеологія як стрижень політичної культури.

40. Проблеми надмірної ідеологізації суспільства та ідеологічної безпорадності.
41. Сутність, принципи, функції та засоби політичної пропаганди.
42. «Діалогова етика» і культура політичної боротьби.
43. Правова і політична субкультури: основи співіснування.
44. Політичні субкультури у сучасному українському суспільстві.
45. Культура електоральної поведінки.
46. Політична та правова освіта в Україні та умови її ефективності.
47. Інтегруюча/ дезінтегруюча функція політичної культури, її зміст і значення для українського суспільства.
48. Виховна і соціалізуюча функції політичної культури, їх роль в умовах трансформації суспільства.
49. Сутність, генезис і функції політичних партій
50. Типологія партійних систем та особливості їх функціонування
51. Сутність і види громадських організацій та рухів, їх функції
52. Поняття та види лідерства. Основні концепції політичного лідерства
53. Політичні еліти і системи їх формування
54. Політичні партії у політичній системі суспільства
55. Наукові підходи до формування комунікативної політики органів державної влади.
56. Проблеми реформування публічної адміністрації в Україні: комунікативний аспект
57. Е-демократія як механізм політичної взаємодії
58. Інструменти електронної демократії в Україні: стан та тенденції розвитку
59. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження
60. Соціальне партнерство: взаємодія влади та громади
61. Механізми взаємодії органів влади та громадськості: світовий та вітчизняний досвід

Здобувачі вищої освіти можуть пропонувати теми доповіді з врахуванням особистих наукових інтересів і наробок

Робота перевіряється на плагіат. У разі виявлення академічної недоброчесності, робота анулюється і не перевіряється.

Система оцінювання наукової доповіді

№ з/п	Наукова доповідь	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Належне оформлення	4	1	4
2.	Відповідність змісту доповіді вимогам	10	1	10
3.	Вчасність подання доповіді на перевірку	6	1	6
4.	Презентація та обговорення	10	1	10
	Всього			30

Орієнтовне планування здобувачем освіти свого часу (академічних годин) на виконання окремих робіт СРС з навчальної дисципліни

№ з/п	Вид роботи студента /студентки	Норма часу, год.	Кількість	Всього, годин
1.	Підготовка до лекції	0,5	9	4,5
2.	Підготовка до практичного заняття, робота з літературою та навчальними	2,9	18	51,5

	ресурсами за тематикою програмного матеріалу			
3.	Підготовка до МКР	4	1	4
4	Підготовка до заліку	6	1	6
	Всього			66

Виконання практичних робіт та тематичних завдань здійснюється під час самостійної роботи здобувачів у дистанційному режимі (з можливістю консультування з викладачем через електронну пошту тощо).

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять є не обов'язковим. Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали. Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/37>. Викладач може звернути увагу на відвідування занять у випадку, якщо здобувач(-ка) із недостатньою кількістю балів вимагає високу оцінку.

Особливості організації освітнього процесу під час дистанційного навчання визначено «Положенням про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/188>.

Здобувачам можуть нараховуватися заохочувальні бали.

Заохочувальні бали. Критерій	Ваговий бал
Написання тез, статті, оформлення доповіді як наукової роботи для участі у конкурсі студентських наукових робіт	10 балів за кожен вид діяльності (2 тези або одна стаття, або оформлення творчої роботи як наукової роботи для участі у конкурсі студентських наукових робіт)
Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах / проектах / конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни)	10 балів за кожную участь
Проходження он-лайн курсу і отримання сертифікату на онлайн-платформі	10 балів за кожен вид діяльності
Модульна контрольна робота	У відповідності до системи оцінювання зазначеної вище

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність здобувача, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Контрольні заходи оцінювання, виконання яких передбачено на практичному занятті, проводяться у завчасно визначений день, який озвучується здобувачам вищої освіти на першому тижні освітнього процесу. Виконання таких контрольних заходів оцінювання в інший день дозволяється за вагомих та/або форс-мажорних обставин.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Здобувачі вищої освіти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Календарний контроль

Календарна атестація здобувачів вищої освіти (далі – атестація) проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог Силабусу. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання здобувачів вищої освіти та моніторинг виконання графіка освітнього процесу.

<i>Критерій</i>	<i>Перша атестація</i>	<i>Друга атестація</i>
<i>Термін атестації</i>	<i>7-ий тиждень</i>	<i>13-ий тиждень</i>
<i>Умовою отримання атестацій є поточний рейтинг</i>	<i>≥ 15 балів</i>	<i>≥ 30 балів</i>

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>. Процедура з питань запобігання та виявлення плагіату в академічних текстах за авторства здобувачів, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування визначена у «Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/47>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Політика використання штучного інтелекту

Регламентується наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» від 29.12.2023 р. № НОН/393/2023. Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

Навчання іноземною мовою

Враховуючи специфіку навчальної дисципліни, деякі поняття та навчальний матеріал вивчаються на англійській мові (фрагментарно).

Враховуючи студентоцентризований підхід, за бажанням здобувачів вищої освіти, допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Позааудиторні заняття

Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна «**Політична система України. Виборчий процес**» може викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, окрім здобувачів вищої освіти з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль враховує: опитування на семінарських заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань самостійної роботи, презентація індивідуального

або командного проєктів: підготовка наукової доповіді, підготовку презентації, експрес-опитування, МКР, тощо.

Одним з видів контрольних заходів час опанування навчальної дисципліни «**Політична система України. Виборчий процес**» є виконання модульної контрольної роботи у формі тестування.

Приклад тестів :

1. Вкажіть поняття, яке позначає сукупність встановлених законом правил проведення виборів, регламентів здійснення конкретних процедур виборчої кампанії, способів визначення результатів голосування:

- 1) абсентеїзм;
- 2) виборча система;
- 3) активне виборче право;
- 4) електоральна практика.

2. Визначте діючий в Україні тип виборчої системи на виборах до Верховної Ради України:

- 1) мажоритарна система кваліфікованої більшості;
- 2) пропорційна система з преференціями;
- 3) пропорційно-мажоритарна система;
- 4) пропорційна система закритих загальнонаціональних списків;
- 5) мажоритарна система відносної більшості.

Визначте вік громадянина, який, відповідно до чинного українського законодавства, отримує активне виборче право:

- 1) 21 рік;
- 2) 18 років;
- 3) 16 років;
- 4) 35 років;
- 5) 40 років.

10. Що означає добровільність участі громадян України у виборах:

- 1) ніхто не може бути примушений до участі чи неучасті у виборах;
- 2) громадянам забезпечуються умови для вільного формування своєї волі;
- 3) громадяни України обирають депутатів безпосередньо шляхом голосування за кандидатів у депутати;
- 4) на день виборів виборець має бути громадянином України;
- 5) кожен виборець бере участь у виборах на рівних засадах споживачів у мережі Internet при створенні пропозиції та обміну товарів і послуг за допомогою інформаційних комп'ютерних технологій.

11. Суверенітет як невід'ємну ознаку держави вперше сформулював та обґрунтував :

- а) Дж. Бруно;
- б) Е. Роттердамський;
- в) Ж. Боден;
- г) М. Монтень.

12. Національна інтереси України відображають фундаментальні цінності і прагнення:

- а) політичних партій і громадських об'єднань;
- б) держава;
- в) Українського народу;

Система оцінювання модульної контрольної роботи: За кожну правильну відповідь нараховується 0,5 бала.

№	Поточний, семестровий контроль	Ваговий бал	Кількість	Всього, 100 балів
1.	Практичне заняття. Розширена доповідь (презентація) одного із проблемних питань тематики семінарського заняття	4	16	64
2.	Модульна контрольна робота (МКР)	6	1	6
3.	Наукова доповідь (Захист і презентація результатів)	30	1	30
3.	Залік			≥ 60 балів

Загальні критерії оцінювання поточного контролю:

- повна відповідь – студент/студентка демонструє повні й міцні знання основного та додаткового навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – 100% від максимального балу;
- достатньо повна відповідь або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент/студентка – 75% від максимального балу;
- неповна відповідь, студентом/студенткою засвоєно базовий теоретичний матеріал, але допущено неточності – 60% від максимального балу;
- робота не відповідає вимогам, вказаним вище – 0 балів.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю:

1. Мінімально позитивна оцінка за індивідуальне завдання, семестровий рейтинг більше 40 балів.
2. Активність на семінарських заняттях;
3. Позитивний результат першої та другої атестації.

Порядок проведення контрольних заходів визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/32>.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. Он-лайн курси

Дистанційне навчання через проходження онлайн-курсів за певною тематикою допускається за умови погодження зі здобувачами вищої освіти. У разі, якщо невелика кількість здобувачів вищої освіти має бажання пройти онлайн-курс за певною тематикою,

вивчення матеріалу за допомогою таких курсів допускається, але здобувачі вищої освіти повинні виконати всі завдання, які передбачені у навчальній дисципліні.

Для кращого розуміння питань дисципліни пропонується опанувати наступні он-лайн курси:

1. Основи державної політики (<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/osnovy-derzhavnoyi-polityky/>)
2. Децентралізація в Україні – теорія та практика <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/decentralization-in-ukraine/>
3. Децентралізація: від патерналізму до відповідального розвитку <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/decentralizatsiya-vid-paternalizmu-do-rozvytku/>
4. Державним службовцям про державну службу <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/public-service/>

он-лайн курси на онлайн-платформі з цифрової грамотності "ДІЯ":

1. ДВК. Про роботу дільничних виборчих комісій
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/dvk>
2. Виборець
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/voter>

Виставлення оцінки за контрольні заходи шляхом перенесення результатів проходження онлайн-курсів не передбачено.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри теорії та практики управління, доктором наук з державного управління, професором Ткачовою Наталією Миколаївною.

Ухвалено кафедрою теорії та практики управління (протокол № 15 від 19.06.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 4 від 24.06.2025 р.)